

ปัญญาประดิษฐ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

ธีระศักดิ์ เจือกโวัน^{1*}

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*t.juagwon@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการทางการศึกษาอย่างรวดเร็ว โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการบริหาร การวางแผนทรัพยากรบุคคล การประเมินผลการเรียนรู้ และการตัดสินใจเชิงบริหารที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ในยุคดิจิทัล AI ช่วยให้สถานศึกษาสามารถทำงานซ้ำซ้อน เช่น การบันทึกเวลาเข้า-ออก การตรวจการบ้านและข้อสอบอัตโนมัติ การจัดการเอกสาร และการจัดสรรทรัพยากร ให้เป็นระบบอัตโนมัติ ซึ่งช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน นอกจากนี้ AI ยังสนับสนุนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนแต่ละคนและปรับประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ AI ยังช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและครูแบบเรียลไทม์ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้ขั้นสูง ทำให้สามารถปรับแผนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีประโยชน์มากมาย แต่การนำ AI มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาก็มีข้อท้าทายด้านจริยธรรม ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และความพร้อมด้านทักษะดิจิทัลของบุคลากร จึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปกป้องข้อมูล ส่งเสริมมาตรฐานจริยธรรม และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การใช้ AI เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความรับผิดชอบ กรณีศึกษาจากประเทศไทยและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า AI ช่วยลดภาระงานบริหาร สนับสนุนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยรวม การดำเนินการให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการตัดสินใจและพัฒนานโยบาย โดยสรุป การบูรณาการ AI เข้ากับหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสถานศึกษาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง トラบใดที่สามารถจัดการกับความท้าทายด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทักษะดิจิทัล จริยธรรม และความปลอดภัยของข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์ การบริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพ

Artificial Intelligence and the Efficiency of Educational Administration

Theerasak Juagwon^{1*}

¹Educational Administration Program, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

*t.juagwon@gmail.com

Abstract

Artificial Intelligence (AI) is rapidly transforming educational management by enhancing efficiency in administrative processes, human resource planning, learning assessment, and data-driven decision-making. In the digital era, AI enables schools to automate repetitive tasks such as attendance recording, automated grading, document management, and resource allocation, thereby reducing errors and increasing operational flexibility. AI also supports personalized learning by analyzing individual student data and tailoring educational experiences to meet diverse learner needs, which helps reduce educational inequality and improves access to quality education. Furthermore, AI facilitates real-time monitoring of student progress and teacher performance through advanced learning management systems, enabling timely interventions and continuous improvement in educational quality. Despite these benefits, the adoption of AI in educational management presents challenges related to ethics, data privacy, and the digital readiness of staff. It is essential to establish clear policies on data protection, promote ethical standards, and provide ongoing professional development to ensure responsible and effective use of AI. Case studies from Thailand and abroad demonstrate that AI can significantly reduce administrative burdens, support personalized learning, and enhance overall school management efficiency. Successful implementation requires the active involvement of all stakeholders—teachers, administrators, students, parents, and the community—in decision-making and policy development. In conclusion, integrating AI with sustainable management principles is crucial for building modern, efficient, and responsive educational institutions that can adapt to the ever-changing demands of the digital age, provided that challenges related to infrastructure, digital literacy, ethics, and data security are systematically addressed.

Keywords: Artificial Intelligence, Educational Administration, Efficiency

1. บทนำ

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เป็นเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงโลกอย่างรวดเร็วและมีบทบาทสำคัญต่อทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงวงการศึกษา ปัจจุบัน AI ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยลดช่องว่างทางการศึกษา สร้างโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน และระบบการศึกษาทั้งประเทศ เทคโนโลยี AI มีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ วิเคราะห์

รูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด [1, 2]

สำหรับสถานศึกษา การนำ AI มาใช้ถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะช่วยพัฒนาระบบบริหารจัดการให้ทันสมัยและยั่งยืนยิ่งขึ้น AI มีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจนช่วยวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำและเป็นธรรม นอกจากนี้ AI ยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร เช่น การวางแผนทรัพยากร การจัดสรรงบประมาณ และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ระบบบริหารจัดการสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากการศึกษาของหน่วยงานและงานวิจัยหลายฉบับพบว่า AI มีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนในบริบทของประเทศไทยและระดับนานาชาติ [3, 4]

นอกจากนี้ การนำ AI มาใช้ยังต้องคำนึงถึงประเด็นด้านจริยธรรม ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และความปลอดภัยของข้อมูลผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการออกแบบระบบและกฎหมายที่รองรับอย่างเหมาะสม การสร้างความเข้าใจและความพร้อมด้านทักษะดิจิทัลของบุคลากรก็เป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ เอกสารของหน่วยงานทางการศึกษาและงานวิจัยหลายฉบับระบุว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เท่าทันกับเทคโนโลยี เพื่อให้การประยุกต์ใช้ AI เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความยั่งยืน การสร้างกลไกกำกับดูแลและติดตามผลการใช้งาน AI อย่างต่อเนื่องยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อสังคม [4, 5]

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางและประโยชน์ของการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล โดยเน้นการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการข้อมูล การขาดแคลนทรัพยากร การพัฒนาทักษะบุคลากร และการสร้างกลไกกำกับดูแลที่เหมาะสม ขอบเขตของบทความครอบคลุมทั้งแนวคิด ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ AI ในงานบริหารจัดการสถานศึกษา ตลอดจนการวิเคราะห์ผลกระทบและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ [3, 6]

แนวโน้มในปัจจุบันพบว่า สถานศึกษาหลายแห่งเริ่มนำ AI มาใช้ในระบบบันทึกเวลาเข้า-ออก การวางแผนจัดอัตราค่าจ้าง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนการบริหารงานงบประมาณและงานสารบรรณ ซึ่งส่งผลให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ลดข้อผิดพลาด และเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ ความคาดหวังจากการใช้ AI ในสถานศึกษาคือ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืน มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมดิจิทัลอย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมด้านทักษะดิจิทัลของบุคลากร การสร้างกลไกกำกับดูแลด้านจริยธรรม และการพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับความท้าทายด้านการจัดการข้อมูลและทรัพยากร [6, 7].

ในทัศนะของผู้เขียน เห็นว่าการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในสถานศึกษาควรบูรณาการเทคโนโลยีกับมนุษย์ โดยเน้นบทบาทครูและบุคลากรทางการศึกษาในการออกแบบการเรียนรู้และบริหารจัดการร่วมกับ AI เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง รวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านทักษะดิจิทัล การสร้างกลไกกำกับดูแล และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของการใช้ AI ในยุคดิจิทัล

โดยสรุป การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัลเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและก้าวทันกับเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน พร้อมทั้งสร้างระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างยั่งยืน โดยต้องอาศัยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาทักษะบุคลากร และการสร้างกลไกกำกับดูแลที่เหมาะสมเพื่อรองรับความท้าทายด้านการจัดการข้อมูลและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ [1, 4]

2. เนื้อหา

2.1 นิยามและความหมายของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในบริบทการศึกษา

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือระบบหรือเทคโนโลยีที่ทำให้เครื่องจักรหรือคอมพิวเตอร์สามารถเลียนแบบกระบวนการคิด การเรียนรู้ และการตัดสินใจของมนุษย์ได้ โดยอาศัยการประมวลผลข้อมูลจำนวนมากด้วยอัลกอริทึมขั้นสูง เช่น Machine Learning, Deep Learning และ Natural Language Processing ซึ่งช่วยให้ AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูล เรียนรู้จากประสบการณ์ และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ เทคโนโลยี AI จึงมีความสามารถในการรับรู้ (Perception), การเรียนรู้ (Learning), การให้เหตุผล (Reasoning) และการแก้ปัญหา (Problem Solving) ซึ่งในอดีตเป็นหน้าที่ของมนุษย์เท่านั้น [8, 9]

ในบริบทการศึกษา ปัญญาประดิษฐ์หมายถึงการนำเทคโนโลยี AI มาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษา โดย AI มีบทบาทสำคัญในการออกแบบหลักสูตรเฉพาะบุคคล สร้างสื่อการสอนอัตโนมัติ ตรวจสอบการบ้านและประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนและครูเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร ระบบ AI ในสถานศึกษาสามารถทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือใช้เวลานานได้โดยอัตโนมัติ เช่น การตรวจข้อสอบแบบปรนัย การให้คำแนะนำแบบปรับแต่งแก่นักเรียน การตรวจจับปัญหาการเรียนรู้ และการสร้างแบบจำลองเชิงโต้ตอบที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น [8, 9] นอกจากนี้ AI ยังช่วยปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและระบบความปลอดภัยของสถานศึกษา ทำให้ครูและผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นใจในความปลอดภัยของข้อมูล [8]

การประยุกต์ใช้ AI ในสถานศึกษายังช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning) โดย AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนและออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการและศักยภาพของแต่ละบุคคล เช่น การสร้าง Learning Path Recommendation ที่แนะนำรายวิชาและเป้าหมายการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ซึ่งช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ [8, 9] นอกจากนี้ AI ยังช่วยครูในการวัดผลการเรียนรู้ จัดทำรายงานและแผนการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น [8, 9]

โดยสรุป ปัญญาประดิษฐ์ในบริบทการศึกษาคือเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันสมัย ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและครูในยุคดิจิทัล ทั้งยังช่วยปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและสร้างระบบการเรียนรู้ที่เสมอภาคและมีคุณภาพสูง [10]

2.2 การบริหารจัดการสถานศึกษาด้วย AI

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาจึงต้องปรับตัวเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ามาประยุกต์ใช้ในระบบบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดภาระงานซ้ำซ้อน แต่ยังสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร และสร้างระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและครูในยุคดิจิทัล [8, 11]

AI มีส่วนช่วยให้งานบริหารภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างคล่องตัวและรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น การนำเทคโนโลยีจดจำใบหน้า (Facial Recognition) และระบบสแกนลายนิ้วมือมาใช้ในการบันทึกเวลาเข้า-ออกของนักเรียนและบุคลากร ซึ่งช่วยลดข้อผิดพลาดและประหยัดเวลาของงานประจำวัน นอกจากนี้ AI ยังถูกนำมาใช้ในการตรวจการบ้านและข้อสอบอัตโนมัติ ช่วยให้ครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ รวมทั้งการจัดการเอกสารและสารบรรณโดยอัตโนมัติ ซึ่งช่วยให้กระบวนการบริหารงานภายในสถานศึกษามีความคล่องตัวและลดความซ้ำซ้อนของงานเอกสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ [8, 11]

AI ยังมีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนและพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถระบุกลุ่มนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษหรือคาดการณ์แนวโน้มการเรียนตกหล่นได้อย่างแม่นยำ รวมถึงการวางแผนจัดสรรทรัพยากร เช่น การวิเคราะห์ความต้องการครู อุปกรณ์การเรียน และงบประมาณตามข้อมูลการใช้ทรัพยากรย้อนหลัง ตลอดจนการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินหลายแหล่ง เพื่อสรุปผลและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ [6, 11] นอกจากนี้ AI ยังมีบทบาทสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบอัจฉริยะ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าเรียน ผลการเรียน และพฤติกรรมเพื่อตรวจจับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน หรือสุขภาพจิต รวมถึงการวางแผนการเรียนรู้ที่ปรับตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบเฉพาะบุคคลนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ [6, 8, 9, 11] ในด้านการจัดการทรัพยากรภายในสถานศึกษา AI ช่วยให้การวางแผนตารางสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของครู ห้องเรียน และอุปกรณ์การเรียน สามารถป้องกันความซ้ำซ้อนและบริหารงบประมาณโดยวิเคราะห์แนวโน้มการใช้จ่ายและเสนอแผนจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม นอกจากนี้ AI ยังช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและครูได้อย่างละเอียดและเรียลไทม์ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ทำให้สามารถปรับแผนการสอนและบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา [6, 11]

การนำ AI มาใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรมเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและครู รวมถึงสร้างกลไกการกำกับดูแลข้อมูลและดำเนินงานตามมาตรฐานจริยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันปัญหาด้านความเป็นส่วนตัว การสร้างมาตรฐานด้านจริยธรรมและความปลอดภัยของข้อมูลจะช่วยให้การประยุกต์ใช้ AI ในสถานศึกษามีความยั่งยืน [1-3] [8, 11]

การขับเคลื่อนการใช้ AI ในสถานศึกษาควรส่งเสริมบทบาทของครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของทุกภาคส่วน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะช่วยให้การนำ AI มาใช้ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย [9, 11]

ตัวอย่างการนำ AI มาใช้ในสถานศึกษาของประเทศไทย เช่น การใช้ระบบจัดการข้อมูลที่ขับเคลื่อนด้วย AI เพื่อปรับปรุงการจัดการข้อมูลผู้เรียน การติดตามการเข้าเรียน วิเคราะห์ผลการเรียน และบอกแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนในต่างประเทศ มีการใช้แพลตฟอร์ม AI เพื่อปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน และลดภาระงานครู [6, 8]

โดยสรุป การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) การนำ AI มาใช้ในระบบบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อน สนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร ดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบอัจฉริยะ จัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรม รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การบูรณาการ AI เข้ากับกระบวนการบริหาร การศึกษาช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในมุมมองของผู้เขียน เห็นว่าการนำ AI มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นแนวทางที่มีศักยภาพสูงที่จะช่วยให้ระบบการศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ควรคำนึงถึงความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรม ตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย หากทุกภาคส่วน

สามารถดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาย่อมสามารถใช้ AI เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

2.3 บทบาทของ AI ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มีบทบาทสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยครอบคลุมประเด็นหลักที่ช่วยให้ระบบการศึกษาเป็นไปอย่างคล่องตัวและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและครูในยุคดิจิทัล

ประการแรก AI ช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อนผ่านระบบงานอัตโนมัติ เช่น การบันทึกเวลาเข้า-ออกด้วยเทคโนโลยีจดจำใบหน้า (Facial Recognition) หรือระบบสแกนลายนิ้วมือ ซึ่งทำให้การเช็คชื่อเป็นไปอย่างรวดเร็ว แม่นยำ ลดข้อผิดพลาดและประหยัดเวลา [11] นอกจากนี้ AI ยังสามารถตรวจการบ้านและข้อสอบอัตโนมัติ ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย ช่วยให้ครูประเมินผลได้รวดเร็วและมีมาตรฐาน รวมถึงจัดการเอกสารและสารบรรณโดยคัดแยกข้อมูลและส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยอัตโนมัติ [9, 11]

ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ AI มีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนและพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถระบุกลุ่มนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษหรือคาดการณ์แนวโน้มการเรียนตกหล่นได้อย่างแม่นยำ รวมถึงการวางแผนจัดสรรทรัพยากร โดยวิเคราะห์ความต้องการครู อุปกรณ์การเรียน และงบประมาณตามข้อมูลการใช้ทรัพยากรย้อนหลัง ตลอดจนการประเมินคุณภาพการศึกษาด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินหลายแหล่ง เพื่อสรุปผลและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง [2, 6, 8, 11]

นอกจากนี้ AI ยังมีบทบาทสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบอัจฉริยะ โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าเรียน ผลการเรียน และพฤติกรรม เพื่อตรวจจับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนหรือสุขภาพจิต รวมทั้งให้คำแนะนำแบบเฉพาะบุคคลด้วยการสร้างแผนการเรียนรู้ที่ปรับตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ในส่วนของการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ AI ช่วยวางแผนตารางสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของครู ห้องเรียน และอุปกรณ์การเรียน เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน รวมทั้งบริหารงบประมาณโดยวิเคราะห์แนวโน้มการใช้จ่ายและเสนอแผนจัดสรรที่เหมาะสม [9, 11]

อีกประเด็นที่สำคัญคือ AI ช่วยให้เกิดการติดตามและรายงานผลแบบเรียลไทม์ เช่น ผ่านระบบ Learning Management System (LMS) ที่สามารถบันทึกผลการเรียน การประเมินผล และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากระบบ AI นี้ช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถปรับแผนการสอนและบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา สุดท้าย AI ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร โดยลดภาระงานบริหารของครู ทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการสอนและแนะแนวผู้เรียน รวมทั้งสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารด้วยข้อมูลเชิงลึกที่ช่วยในการวางแผนและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ [2, 6]

โดยรวมแล้ว การประยุกต์ใช้ AI ในการบริหารจัดการสถานศึกษาช่วยให้ระบบการศึกษามีความทันสมัย ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งในด้านการลดภาระงานซ้ำซ้อน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร การดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบอัจฉริยะ การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและรายงานผลแบบเรียลไทม์ ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน [2, 6]

ในมุมมองของผู้เขียน เห็นว่าการนำ AI มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นแนวทางที่มีศักยภาพสูงที่จะช่วยให้ระบบการศึกษาพัฒนาไปในทิศทางที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตและการเรียนรู้ของผู้คนทุกกลุ่มวัย อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ควรคำนึงถึงความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ความเข้าใจและทักษะดิจิทัลของบุคลากร ตลอดจนการสร้างกลไกกำกับดูแลด้านจริยธรรมและความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อให้การประยุกต์ใช้ AI ในสถานศึกษามีความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ครู และผู้บริหารอย่างแท้จริง [9, 12]

2.4 การสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ AI

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบการศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้มีความยั่งยืนและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ถือเป็นนวัตกรรมที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการบริหารจัดการ โดยช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารทรัพยากร การจัดการความหลากหลายของผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างทันสมัยและยั่งยืนในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว [6,13]

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีบทบาทสำคัญในการสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยช่วยลดข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการเข้าถึงการศึกษา เนื่องจาก AI สามารถประมวลผลข้อมูลและบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรครู อุปกรณ์การเรียน และงบประมาณได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า แม้จะเผชิญกับข้อจำกัดด้านบุคลากรหรืองบประมาณก็ตาม [4] นอกจากนี้ AI ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยการสร้างโอกาสและการเข้าถึงการเรียนรู้ที่เท่าเทียมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ที่มีอุปสรรคด้านภาษา ความสามารถ หรือภูมิหลังที่หลากหลาย [6]

ในด้านการจัดการความหลากหลายของผู้เรียน AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและจัดกลุ่มนักเรียนตามศักยภาพ พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละกลุ่ม ตลอดจนให้การสนับสนุนเชิงรุกตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ [4, 13] นอกจากนี้ AI ยังช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและครูได้อย่างละเอียดและเรียลไทม์ผ่านระบบจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ทำให้สามารถปรับแผนการสอนและบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา [4]

สำหรับการประกันคุณภาพและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง AI มีศักยภาพในการรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินหลายแหล่ง เพื่อสรุปผลและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนช่วยให้สถานศึกษาสามารถติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน [13] ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้ AI จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีความยั่งยืน สามารถลดข้อจำกัดด้านทรัพยากร จัดการความหลากหลายของผู้เรียน และประกันคุณภาพการศึกษาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ AI เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจาก AI ช่วยลดข้อจำกัดด้านทรัพยากร สนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม ตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน และประกันคุณภาพการศึกษาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการนำเทคโนโลยี AI มาใช้อย่างเหมาะสม สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและครูในยุคดิจิทัล [4, 13]

ในมุมมองของผู้เขียน เห็นว่าการนำ AI มาใช้เพื่อสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นแนวทางที่ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ควรควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร ตลอดจนการสร้างกลไกกำกับดูแลด้านจริยธรรมและความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อให้การประยุกต์ใช้ AI ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

2.5 ความท้าทายและแนวทางการขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืน

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นโอกาสสำคัญที่จะช่วยให้ระบบการศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าและตอบสนองต่อความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนการใช้ AI ให้เกิดความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร การพัฒนาทักษะของบุคลากร ความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรม การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติ

ด้าน AI ตลอดจนการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี เพื่อให้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเกิดประโยชน์สูงสุด และยั่งยืนอย่างแท้จริง [3, 10]

ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรกในการขับเคลื่อนการใช้ AI ในสถานศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องมีระบบอินเทอร์เน็ตที่เสถียร อุปกรณ์ดิจิทัลที่เพียงพอ และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่รองรับการทำงานของ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือชนบทที่ยังคงประสบปัญหาด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี การลงทุนและสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี AI ให้แก่ทุกสถานศึกษา การมีโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ AI เพื่อยกระดับการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง [3, 10]

การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำ AI มาใช้ ทั้งครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการใช้ AI และเครื่องมือดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล การจัดหลักสูตรอบรม การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมถึงการสนับสนุนให้บุคลากรได้ทดลองใช้เครื่องมือ AI ในการเรียนการสอน จะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะและความมั่นใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา การพัฒนาทักษะเหล่านี้ยังช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้ที่มีและไม่มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้ระบบการศึกษาโดยรวมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น [3, 10]

ประเด็นที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือ ความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรมในการใช้ AI สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและครู รวมถึงสร้างกลไกการกำกับดูแลข้อมูลและดำเนินงานตามมาตรฐานจริยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันปัญหาด้านความเป็นส่วนตัว การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล การใช้ข้อมูลอย่างโปร่งใส และการป้องกันไม่ให้เกิดอคติในระบบ AI ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การประยุกต์ใช้ AI ในสถานศึกษามีความยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน [3, 10]

ในด้านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ควรได้รับการส่งเสริมให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนการใช้ AI อย่างยั่งยืน โดยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การรับฟังความคิดเห็น และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน และตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของทุกภาคส่วน การมีส่วนร่วมนี้จะช่วยให้การนำ AI มาใช้ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย [3, 10]

การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้าน AI เป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารจัดการสถานศึกษาด้วย AI มีความยั่งยืน สถานศึกษาควรออกแบบนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ AI ในทุกกระบวนการ ทั้งด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการประเมินผล โดยต้องคำนึงถึงมาตรฐานด้านจริยธรรม ความปลอดภัยของข้อมูล และการป้องกันการทุจริต การกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมจะช่วยให้การประยุกต์ใช้ AI ในสถานศึกษามีความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย [3, 10]

การสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับนักเรียนและบุคลากรทุกกลุ่ม รวมถึงการสนับสนุนให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง การสร้างโอกาสและลดช่องว่างทางดิจิทัลจะช่วยให้ทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเท่าเทียมกัน [3, 10]

การขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) นั้น ต้องอาศัยความพร้อมในหลายมิติ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร ความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรม การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้าน AI ตลอดจนการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี การแก้ไขความท้าทายเหล่านี้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ AI เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ [3, 10]

ในมุมมองของผู้เขียน เห็นว่าการขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ AI นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรม ตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย หากทุกภาคส่วนสามารถดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาย่อมสามารถใช้ AI เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

2.6 กรณีศึกษาและแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้ AI เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา

การนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษากำลังได้รับความสนใจและได้รับการยืนยันจากงานวิจัยว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล กรณีศึกษาจากงานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า AI สามารถช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อน สนับสนุนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจเชิงบริหาร ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและครูได้อย่างเหมาะสม [6, 14, 15]

ในประเทศไทย มีงานวิจัยระบุว่าสถานศึกษาหลายแห่งเริ่มนำระบบบริหารจัดการข้อมูลที่ขับเคลื่อนด้วย AI มาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดการข้อมูลผู้เรียน การติดตามการเข้าเรียน วิเคราะห์ผลการเรียน และคาดการณ์แนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งช่วยให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น [6] นอกจากนี้ AI ยังถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากร เช่น การจัดตารางเวลา การจัดสรรบุคลากร และการจัดการชั้นเรียน รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบปรับตัว (Adaptive Learning) และระบบติวเตอร์ที่ขับเคลื่อนด้วย AI เพื่อให้การสนับสนุนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน [6, 14].

ในต่างประเทศ งานวิจัยนานาชาติระบุว่า การนำ AI มาใช้ในระบบบริหารจัดการสถานศึกษา เช่น การใช้แพลตฟอร์ม AI เพื่อปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถและความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคน สามารถช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูสามารถระบุช่องว่างการเรียนรู้และให้การสนับสนุนเฉพาะบุคคลได้อย่างทันที่ [14, 15]. นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างการนำ AI มาใช้เพื่อออกแบบหลักสูตรที่ปรับเปลี่ยนตามความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน [15] การใช้ AI ยังช่วยลดภาระงานครูในการวางแผนการสอนและสร้างแบบทดสอบ ทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด [14, 15].

แนวปฏิบัติที่ดีในการใช้ AI เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาตามงานวิจัย ประกอบด้วย การฝึกอบรมครูและบุคลากรเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและระบบเทคโนโลยี AI อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล [14, 15]. การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของทุกฝ่าย [14]. นอกจากนี้ ควรมีการทบทวนและปรับปรุงแนวทางจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้ AI จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ [14, 15].

กรณีศึกษาและแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้ AI เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การนำ AI มาใช้ช่วยให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการลดภาระงานซ้ำซ้อน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร การจัดการความหลากหลายของผู้เรียน ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านการศึกษา [6, 14, 15]. การบูรณาการ AI เข้ากับกระบวนการบริหารการศึกษาช่วยแก้ไขปัญหาในหลายด้าน เช่น ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา และความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้ระบบการศึกษามีความยั่งยืนและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ [6, 14].

ในทัศนะของผู้เขียน เห็นว่าการนำ AI มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นแนวทางที่มีศักยภาพสูงและสามารถช่วยให้ระบบการศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ควรคำนึงถึงความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะดิจิทัล

ของบุคลากร การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของข้อมูลและจริยธรรม ตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย หากทุกภาคส่วนสามารถดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาย่อมสามารถใช้ AI เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

3. บทสรุป

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเทคโนโลยีสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่บริบทของการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว AI ช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อน เช่น การบันทึกเวลาเข้า-ออก การตรวจข้อสอบ การจัดการเอกสาร และสนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning) ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผู้เรียน นอกจากนี้ AI ยังช่วยในการตัดสินใจเชิงบริหาร เช่น การจัดสรรทรัพยากร การวางแผนงบประมาณ และการติดตามผลการเรียนแบบเรียลไทม์ผ่านระบบ LMS โดยข้อมูลเหล่านี้เอื้อต่อการปรับแผนการสอนและบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภายใต้ประเด็นแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม บทความได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้ AI เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดภาระงานของครู และเสริมสร้างการตัดสินใจของผู้บริหารโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน ทั้งนี้ ความสำเร็จของการประยุกต์ใช้ AI อย่างยั่งยืนยังขึ้นกับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ดิจิทัล ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและผู้บริหาร ตลอดจนการมีกลไกกำกับดูแลด้านจริยธรรมและความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเป็นระบบ อีกทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนานโยบายและแนวปฏิบัติที่นำ AI ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

จากมุมมองของผู้เขียน เห็นว่าการใช้ AI ควรมองในฐานะเครื่องมือสนับสนุน ไม่ใช่สิ่งที่มาแทนบทบาทของมนุษย์ในระบบการศึกษา บทบาทของครูในฐานะผู้ให้การเรียนรู้ การดูแลเอาใจใส่ และการสื่อสารทางสังคมยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ไม่สามารถถูกแทนที่โดย AI ได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นควรมีการออกแบบระบบที่ผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการทำงานของคนอย่างสมดุล พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากร เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ จริยธรรม และรับผิดชอบต่อผู้เรียน

โดยสรุป การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นทั้ง "แนวทาง" และ "โอกาส" ที่จะช่วยให้ระบบการศึกษาไทยก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของผู้เรียน การดำเนินการนี้จำเป็นต้องอาศัยนโยบายที่ชัดเจน กำลังคนที่มีทักษะดิจิทัล โครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม หากสามารถบูรณาการเทคโนโลยี AI เข้ากับหลักการบริหารอย่างรับผิดชอบและยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางได้อย่างเหมาะสม ก็จะเป็นพลังสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ก้าวสู่มาตรฐานสากลได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] UNESCO. (n.d.). *Artificial intelligence in education*. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/digitalducation/artificial-intelligence>
- [2] Office of the Education Council, Ministry of Education (OEC). (2024). *Application of AI in learning management: International best practice cases* (1st ed.). Office of the Education Council. (In Thai)
- [3] Pakdee, S. (2023). *Guidelines for the application of artificial intelligence (AI) in education* [Master's thesis, Srinakharinwirot University, Graduate School]. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspacebitstream/123456789/3015/1/gs651160121.pdf>. (In Thai)

- [4] Ajuwon, O. A., Animashaun, E. S., & Chiekezie, N. R. (2024). Integrating AI and technology in educational administration: Improving efficiency and educational quality. *Open Access Research Journal of Science and Technology*, 11(2), 116–127.
- [5] UNESCO. (2024, January 16). *UNESCO dedicates International Day of Education 2025 to artificial intelligence*. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/articles/unesco-dedicates-international-dayeducation-2025-artificial-intelligence>.
- [6] Khumsamart, S., Nakrot, S., & Seesuy, J. (2025). Using artificial intelligence (AI) in educational administration for personalized learning enhancement. *Journal of Educational Innovation and Research*, 9 (1), 701–713. (In Thai)
- [7] UNESCO. (2025, January 23). *UNESCO highlights the role of artificial intelligence in education at Congreso Futuro 2025*. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/articles/unesco-highlights-role-artificial-intelligence-education-congreso-futuro-2025>.
- [8] Pakdee, S. (2023). *Guidelines for application artificial intelligence (AI) in education under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2* [Master's thesis, Srinakharinwirot University]. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/3015>. (In Thai)
- [9] Tuanpusa, S. (2024). Artificial intelligence for educational administration in the digital age. *Journal of Educational Administration and Human Social Sciences*, 2(3), 52–62. <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JEAHS52>. (In Thai)
- [10] Thavirath, J. (2025). AI and education: The ultimate intelligent assistant for enhancing learning. *Journal of Social Studies Perspectives*, 1(2), 98–108. https://so11.tci-thaijo.org/index.php/J_SSR/article/view/1310/393. (In Thai)
- [11] Najampa, T. (2021). *The development of educational management model in the digital era for secondary school in the central region under the Office of the Basic Education Commission* [Doctoral dissertation, Srinakharinwirot University]. <http://irithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1876/1/g5601150038.pdf>. (In Thai)
- [12] Yimprasert, U. (2024). Thai educational institution administrators and challenges in technology disruption era. *Leadership Educational Administration Development Journal Ramkhamhaeng University*, 1(2), n.p. (In Thai)
- [13] Ndalu, U. J. (2025). Educational management and artificial intelligence for sustainable development in Nigeria. *International Journal of Educational Management*, 1(2), 75–89.
- [14] Yilmaz, A., Koç, A., Tekin, M. Z., Altun, R., & Aydin, M. (2025). Artificial intelligence in educational management: Current research. *International Journal of Educational Management*, 1(2), 75–89. <https://doi.org/10.35826/ijoecc.2867>
- [15] Igbokwe, I. C. (2023). Application of artificial intelligence (AI) in educational management. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 13(3), 300–307. <https://doi.org/10.29322/IJSRP.13.03.2023.p13536>